

Lag

om ändring av lagen om elev- och studerandevård

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) 12 § och 26 § 2 mom., av dem 12 § sådan den lyder i lag 1501/2016,
ändras 1 § 4 mom., 3 § 4 mom., 13, 16 och 20—22 §,
av dem 1 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1225/2020, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 791/2014 och 1501/2016, 20 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1409/2014 och 21 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 633/2021, samt
fogas till lagen nya 13 a och 14 a § som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Bestämmelserna om studerande, utbildningsanordnare och läroanstalter i denna lag gäller även elever, utbildningsanordnare och skolor enligt lagen om grundläggande utbildning. Bestämmelserna om välfärdsområden i denna lag gäller även Helsingfors stad. Bestämmelserna i 13 a § 4 mom. tillämpas dock inte på Helsingfors stad. Bestämmelserna om välfärdsområdesfullmäktige i 13 a § och 14 § tillämpas på Helsingfors stadsfullmäktige.

3 §

En samlad elevhälsa

Verksamheten inom elevhälsan genomförs som undervisningsväsendets samt välfärdsområdets sektorsövergripande systematiska samarbete med de studerande och deras vårdnadshavare samt vid behov med andra samarbetsparter.

2 kap.

Anordnande av elevhälsa

13 §

Utbildningsanordnarens elevhälsoplan

Utbildningsanordnaren ska utarbeta en elevhälsoplan för genomförandet av den samlade elevhälsan. Utbildningsanordnarens elevhälsoplan ska innehålla målen och de centrala principerna för att genomföra elevhälsan samt åtgärder för att genomföra och följa upp elevhälsan (*egenkontroll*).

Utbildningsanordnaren svarar för att planen, i syfte att genomföra, utvärdera och utveckla elevhälsan, innehåller följande uppgifter för varje läroanstalt:

- 1) en uppskattning av det totala behovet av elevhälsa och de elevhälsotjänster som är tillgängliga,
- 2) läroanstaltens åtgärder för att främja den generellt inriktade elevhälsan och tillhandahålla de stödinsatser som behövs,
- 3) sättet att ordna samarbete med de studerande och deras familjer samt med dem som arbetar vid läroanstalten och andra aktörer som bidrar till de studerandes välbefinnande,
- 4) en plan för hur de studerande ska skyddas mot våld, mobbning och trakasserier samt åtgärder för att främja de studerandes hälsa och välbefinnande i enlighet med 6 §.

Planen ska utarbetas i samverkan med läroanstalternas personal, elevhälsotjänsterna, de studerande och deras vårdnadshavare.

Utbildningsstyrelsen ska i grunderna för läroplanen eller i någon annan föreskrift ange hur utbildningsanordnarens elevhälsoplan ska utarbetas. Till den del föreskrifterna gäller elevhälsotjänster bereder Utbildningsstyrelsen dessa föreskrifter i samverkan med Institutet för hälsa och välfärd.

Utbildningsanordnaren ska följa genomförandet av elevhälsoplanen vid läroanstalterna och se över planen vid behov.

De elevhälsoplaner som utarbetats av utbildningsanordnare som är verksamma inom kommunens område ska fogas till kommunens i 12 § 1 mom. i barnskyddslagen avsedda välfärdsplan för barn och unga.

13 a §

Regional elevhälsoplan

För ordnandet av de elevhälsotjänster som ett välfärdsområde ansvarar för ska välfärdsområdet för varje fullmäktigeperiod ha en regional elevhälsoplan. Planen godkänns av välfärdsområdesfullmäktige och den ska ses över vid behov.

Den regionala elevhälsoplanen grundar sig på de i 13 § avsedda elevhälsoplaner som utarbetats av utbildningsanordnare inom välfärdsområdets område, och den ska innehålla

- 1) målen och de centrala principerna för det regionala genomförandet av elevhälsotjänsterna,
- 2) en plan för samarbetet mellan välfärdsområdet och utbildningsanordnarna för genomförandet av den samlade elevhälsan,
- 3) sådana uppskattningar av det totala behovet av elevhälsotjänster som framgår av de elevhälsoplaner som utarbetats av utbildningsanordnare inom välfärdsområdets område samt andra eventuella behövliga åtgärder,
- 4) en plan för fördelningen av elevhälsotjänsternas resurser,
- 5) åtgärder för att genomföra och följa upp den regionala elevhälsoplanen.

I den regionala elevhälsoplanen ska tillgodoseendet av de studerandes språkliga rättigheter i elevhälsotjänsterna beaktas.

Den elevhälsoplan som avses i denna paragraf ska fogas till den regionala välfärdsplan för barn och unga som avses i 12 § 3 mom. i barnskyddslagen.

I kommunens välfärdsplan för barn och unga, som avses i 13 §, ska Helsingfors stad ta in de i 2 mom. i denna paragraf avsedda uppgifterna och beakta de språkliga rättigheterna med iakttagande av 3 mom.

14 a §

Regional samarbetsgrupp för elevhälsa

Välfrädsområdet ska tillsammans med kommunerna inom sitt område bilda en regional samarbetsgrupp för elevhälsa (*samarbetsgrupp*). Om det inom välfrädsområdets område utöver kommunen finns andra utbildningsanordnare, ska dessa vara representerade i samarbetsgruppen. I samarbetsgruppen ska det dessutom ingå representanter för föräldrar eller vårdnadshavare till minderåriga och för de studerande, representanter för de anställda inom elevhälsan samt vid behov andra samarbetsparter.

Samarbetsgruppen är ett samarbetsorgan för välfrädsområdet och utbildningsanordnare som är verksamma inom dess område. Samarbetsgruppen har till uppgift att

- 1) för välfrädsområdesfullmäktige bereda en regional elevhälsoplan som avses i 13 a §,
- 2) följa genomförandet av den regionala elevhälsoplan som avses i 13 a § och dessutom följa genomförandet av samarbetet mellan elevhälsotjänsterna, utbildningsanordnarna, social- och hälsovårdstjänsterna och andra behövliga tjänster,
- 3) behandla frågor som gäller samarbetet inom elevhälsan mellan välfrädsområdet och utbildningsanordnare som är verksamma inom dess område,
- 4) sköta andra uppgifter som separat tilldelats den än de som avses i 1—3 punkten.

I den regionala samarbetsgruppen för elevhälsa inom ett tvåspråkigt välfrädsområde ska båda nationalspråken vara representerade. Inom ett välfrädsområde där det ingår kommuner som hör till samernas hembygdsområde ska de samiskspråkiga vara representerade i den regionala samarbetsgruppen.

16 §

Kontakt för att få elevhälsotjänster

En anställd vid läroanstalten som bedömer att en studerande behöver elevhälsotjänster ska utan dröjsmål tillsammans med den studerande kontakta en anställd inom skol- eller studerandehälsovården eller elevhälsans psykolog eller kurator och lämna de uppgifter som den anställda vid läroanstalten känner till och som behövs för en bedömning av behovet av stöd.

Om det inte är möjligt att ta kontakt tillsammans, ska den studerande informeras om kontakttagandet och ges möjlighet att samtala om orsakerna till kontakttagandet inom den tidsfrist som anges i 15 § 1 mom.

Den studerandes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare ska informeras om en anställd inom elevhälsan kontaktas, om inte något annat föreskrivs i 18 § 2 mom. eller i någon annan lag.

20 §

Anteckning av uppgifter inom den individuellt inriktade elevhälsan

Uppgifter som behövs för anordnande och genomförande av individuellt inriktade insatser från elevhälsan ska antecknas i elevhälsojournalen så som anges i denna paragraf. Denna lag gäller inte sådana uppgifter om de studerande som införs i elev- eller studeranderegister för ordnande och genomförande av undervisning eller utbildning.

Yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som arbetar med elevhälsan ska anteckna uppgifter om individuellt inriktat arbete för en studerande i journalhandlingarna. Bestämmelser om hur journalhandlingar ska hanteras finns i 12 § i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992). De kuratorer som arbetar med elevhälsan ska anteckna uppgifter om individuellt inriktat arbete för en studerande i klienthandlingarna inom socialvården. Bestämmelser om hur klienthandlingar inom socialvården ska hanteras finns i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000). När det gäller anteckningar som görs av elevhälsans kurator iakttagas lagen om klienthandlingar inom socialvården (254/2015).

När en studerandes behov av insatser från elevhälsan utreds och stöd för elevhälsan planeras i den sektorsövergripande expertgrupp för elevhälsan som avses i 14 § eller när expertgruppens medlemmar genomför tidigare planerade och överenskomna individuellt inriktade stödinsatser från elevhälsan ska expertgruppens ansvarsperson i elevhälsojournalen anteckna de uppgifter som är nödvändiga för anordnandet och genomförandet av den studerandes elevhälsa. Även andra medlemmar i expertgruppen får trots tystnadsplikten göra anteckningar av detta slag.

Elevhälsojournalen ska föras i fortlöpande och kronologisk form och i fråga om en studerande innehålla följande uppgifter:

1) namn, personbeteckning och hemkommun samt för en minderårig eller annars omyndig studerande vårdnadshavarens eller någon annan laglig företrädares namn och kontaktinformation,

2) vad ärendet gäller, ärendets bakgrund och vem som inlett ärendet,

3) uppgifter om behandlingen av ärendet vid den sektorsövergripande expertgruppens möte, mötesdeltagarna och deras ställning,

4) en plan för åtgärder för anordnande av individuellt inriktad elevhälsa för den studerande och de aktörer som svarar för genomförandet och uppföljningen av åtgärderna,

5) nödvändiga uppgifter om den studerande i anslutning till de åtgärder inom elevhälsan som har genomförts och ska genomföras,

6) datum för anteckningen samt vem som gjort den och dennes yrke eller tjänsteställning.

Om uppgifter i en elevhälsojournal lämnas ut till personer som inte deltar i utredningen av behovet av individuellt inriktade insatser från elevhälsan för den studerande eller i genomförandet av insatserna eller i uppgifter i anslutning till utredningen eller genomförandet, ska det i handlingen antecknas vilka uppgifter som lämnats ut och till vem samt på vilka grunder de lämnats ut.

21 §

Den individuellt inriktade elevhälsans register

Utbildningsanordnaren är personuppgiftsansvarig för ett register över sektorsövergripande individuellt inriktade insatser från elevhälsan (*elevhälsoregister*). I elevhälsoregistret införs de elevhälsojournaler som förs inom den sektorsövergripande individuellt inriktade elevhälsan vid läroanstalten och den studerandes och dennes lagliga företrädares viljeyttringar.

De journalhandlingar som avses i 20 § 2 mom. införs i ett patientregister, för vilket det organ inom välfärdsområdet som tillhandahållit servicen är personuppgiftsansvarigt. De klientjournaler för elevhälsans kurator som avses i det momentet införs i socialvårdens klientregister, för vilket det organ inom välfärdsområdet som tillhandahållit servicen är personuppgiftsansvarigt. Om en privat utbildningsanordnare eller staten ordnar social- och hälsovårdstjänster i enlighet med 9 § 2 mom. eller 10 §, är den personuppgiftsansvarig för journalhandlingarna eller för klienthandlingarna inom socialvården.

Om en privat utbildningsanordnare eller staten ordnar social- och hälsovårdstjänster i enlighet med 9 § 2 mom. eller 10 § och utbildningsanordnaren är personuppgiftsansvarig för journalhandlingarna eller för klienthandlingarna inom socialvården, ska utbildningsanordnaren utse en yrkesutbildad person inom branschen i fråga till ansvarsperson med uppgift att ha hand om uppgifter i anknytning till registerföringen.

Utbildningsanordnaren får inte använda de uppgifter som ingår i ett register som avses i denna paragraf för andra ändamål än för anordnande och genomförande av den aktuella individuellt inriktade elevhälsotjänsten, om inte något annat föreskrivs i lag.

Utöver vad som föreskrivs i denna lag finns det bestämmelser om behandlingen av uppgifter som införs i elevhälsans register i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avse-

ende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och i dataskyddslagen (1050/2018).

22 §

Sekretessbelagda uppgifter i elevhälsoregistret

De uppgifter som införts i elevhälsoregister som avses i 21 § 1 mom. och som gäller en studerande eller någon annan enskild person är sekretessbelagda enligt 24 § 1 mom. 30 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Läroanstaltens personal, yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården som tillhandahåller elevhälsotjänster eller yrkesutbildade personer som på uppdrag av dessa personer eller annars för deras räkning medverkar i åtgärder inom elevhälsan, personer som genomgår undervisningspraktik, andra som medverkar i undervisningen eller den individuellt inriktade elevhälsan och medlemmar i organ som svarar för ordnandet av undervisning och utbildning får inte till en sådan person som inte deltar i den individuellt inriktade elevhälsan för den studerande i fråga lämna ut uppgifter som ingår i elevhälsoregistret eller sådana sekretessbelagda uppgifter om en studerande som de fått kännedom om på något annat sätt, om det inte finns

1) ett specifikt skriftligt samtycke av den berörda personen eller, om denne inte har förutsättningar att bedöma samtyckets betydelse, av dennes lagliga företrädare, eller

2) en bestämmelse i lag som berättigar att uppgifterna lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Utbildningsstyrelsen ska förnya grunderna för läroplanerna och föreskriften om de centrala principerna och målen för studerandevården inom yrkesutbildningen så att de överensstämmer med denna lag på det sättet att utbildningsanordnare kan ta i bruk elevhälsoplaner enligt 13 § i denna lag den 1 augusti 2023.

Helsingfors den 25 maj 2022

Republikens President

Sauli Niinistö

Familje- och omsorgsminister Aki Lindén